

Livsmedelskontroll

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 33 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2010 om livsmedelskontroll. Motionerna rör översyn av livsmedelslagstiftning m.m., förbud mot transfetter, azofärger och energidrycker samt märkning av livsmedel, ursprungsmärkning m.m. Utskottet föreslår med anledning av 2 motionsyrkanden ett tillkännagivande om att regeringen snarast lägger fram en lagstiftning som förbjuder användning av industriellt framställda transfetter i livsmedel. Utskottet föreslår att övriga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till gällande regelverk och mot bakgrund av pågående arbeten inom området. I betänkandet finns 11 reservationer (M, FP, C, KD, S, MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Översyn av livsmedelslagstiftning m.m.	7
Förbud mot transfetter, azofärgämnen och energidrycker	14
Märkning av livsmedel	17
Reservationer	25
1. Hantering av björnkött, punkt 4 (S)	25
2. Utredning om grundvatten, punkt 5 (S, MP, V)	26
3. Förbud mot transfetter i livsmedel, punkt 8 (M, FP, C, KD)	26
4. Reglering av transfetter inom EU, punkt 9 (S, MP, V)	27
5. Azofärger, punkt 10 (S, MP, V)	27
6. Energidrycker, punkt 11 (MP, V)	28
7. Obligatorisk ursprungsmärkning av kött, punkt 13 (S, MP, V)	29
8. Obligatorisk ursprungsmärkning av fisk och mjölkprodukter, punkt 14 (MP, V)	29
9. Märkning av transfetter, punkt 15 (S, MP, V)	30
10. Märkning av palmolja, punkt 16 (S)	30
11. Märkning av GMO, punkt 19 (MP, V)	31
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Översyn av livsmedelsbestämmelser

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ241 och 2010/11:MJ270.

2. Småskalig livsmedelsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:U269 yrkandena 16 och 17, 2010/11:MJ415 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:MJ418.

3. Försäljning av vildsvin

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ408.

4. Hantering av björnkött

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ396 och 2010/11:MJ417.

Reservation 1 (S)

5. Utredning om grundvatten

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ384.

Reservation 2 (S, MP, V)

6. Kosttillskott

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ255.

7. Offentliga toaletter i livsmedelsaffärer

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ300.

8. Förbud mot transfetter i livsmedel

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om ett förbud mot transfetter i livsmedel. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:MJ232 yrkande 2 och 2010/11:MJ323 i denna del.

Reservation 3 (M, FP, C, KD)

9. Reglering av transfetter inom EU

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ232 yrkande 1.

Reservation 4 (S, MP, V)

10. Azofärger

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ296 yrkande 2.

Reservation 5 (S, MP, V)

11. Energidrycker

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ231 yrkande 1 och 2010/11: MJ242.

Reservation 6 (MP, V)

12. Ursprungsmärkning av livsmedel

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ239 yrkandena 1 och 2, 2010/11:MJ274 yrkande 4, 2010/11:MJ302, 2010/11:MJ320 och 2010/11:MJ322.

13. Obligatorisk ursprungsmärkning av kött

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ295 yrkande 2 och 2010/11: MJ356 yrkande 39 i denna del.

Reservation 7 (S, MP, V)

14. Obligatorisk ursprungsmärkning av fisk och mjölkprodukter

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ356 yrkande 39 i denna del.

Reservation 8 (MP, V)

15. Märkning av transfetter

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ232 yrkande 3.

Reservation 9 (S, MP, V)

16. Märkning av palmolja

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ323 i denna del.

Reservation 10 (S)

17. Märkning av matens klimatpåverkan

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ272 yrkande 8.

18. Miljömärkning för hotade fiskarter m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ252 och 2010/11:MJ274 yrkande 5.

19. Märkning av GMO

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ267 yrkande 4 och 2010/11: MJ272 yrkande 5.

Reservation 11 (MP, V)

Stockholm den 1 mars 2011

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjälmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Per Åsling (C), Pyy Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Linda Andersson (M), Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 33 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2010 om livsmedelskontroll. Motionerna rör översyn av livsmedelslagstiftning m.m., förbud mot transfetter, azofärger och energidrycker samt märkning av livsmedel, ursprungsmärkning m.m.

Utskottet föreslår med anledning av 2 motionsyrkanden ett tillkännagivande om att regeringen snarast lägger fram en lagstiftning som förbjuder användning av industriellt framställda transfetter i livsmedel. Utskottet föreslår att övriga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till gällande regelverk och mot bakgrund av pågående arbeten inom området.

Utskottet besökte den 2 februari 2011 Livsmedelsverket för att informera sig om aktuella frågor.

Utskottets överväganden

Översyn av livsmedelslagstiftning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, KD) om flytt av livsmedelsinspektionen från kommunnivå till länsstyrelsenivå, om att lagar och regler i större utsträckning anpassas till mindre livsmedelsföretag m.m., om översyn av regelverket för småskalig slakt och hemslakt och om att förenkla reglerna för försäljning av vildsvin och hantering av björnkött. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden (S, M, FP) angående utredning om vad ett ökande uttag av grundvatten får för konsekvenser särskilt i de kustnära områdena, om översyn av Livsmedelsverkets uppdrag vad gäller kostråd och om översyn av regelverket för kosttillskott samt om införande av krav på toaletter i livsmedelsaffärer.

Jämför reservationerna 1 (S) och 2 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ270 (M) bör en flytt av livsmedelsinspektionen från kommunnivå till länsstyrelsenivå övervägas. I dag är ett av många problem för näringsidkare i livsmedelsbranschen att de livsmedelsinspektörer som kommunen har för att inspektera hygien m.m. i deras lokaler antingen inte inspekterar livsmedelslokalerna i den omfattning som kommunen tar betalt för, eller att livsmedelsinspektörerna saknar den kompetens som bör krävas för att en tillräckligt bra inspektion ska kunna genomföras. Om livsmedelsinspektionen läggs under länsstyrelsen blir det enklare att ha livsmedelsinspektörer med olika kompetensområden i samma organisation.

I motion U269 (KD) yrkande 16 begärs att lagar och regler i större utsträckning anpassas till mindre livsmedelsföretag. Vidare framhålls att det för ”nollskalig” livsmedelsförsäljning bör tillämpas samma regler som för konsumtion i det egna hushållet (yrkande 17). Vid sidan av småskalig produktion har begreppet ”nollskalig produktion” fått ökad aktualitet. Det handlar om när den som bedriver viss jordbruksverksamhet för självförsörjning säljer exempelvis kött till grannen eller andra enskilda. En sådan försäljning ska inte betraktas som ”utbudande på marknaden” i EU-lagstiftningens mening.

Enligt motion MJ415 (M) yrkande 1 bör översynen av de regelverk som påverkar småskaliga livsmedelsförädlare påskyndas. Vidare bör man överväga möjligheten att införa någon form av övergångssystem för nystartade livsmedelsverksamheter (yrkande 2). Ett litet företag med fyra fem anställda måste nästintill ha en halvtidstjänst för att ta hand om administra-

tion. Förbättrade möjligheter för mindre livsmedelsförädlare, speciellt under startperioden, måste ges mer prioritet i det pågående arbetet att förbättra det allmänna företagsklimatet i Sverige.

I motion MJ418 (M) yrkas att en översyn görs av regelverket som styr småskalig slakt och hems slakt. Branschorganisationen Sveriges Småskaliga Kontrollslakteriers Förening tog under förra året fram branschriktlinjer för småskalig slakt och styckning. Fortfarande är regelverket ett stort problem för de allra minsta producenterna.

Enligt motion MJ408 (M) bör reglerna för försäljning av vildsvinsprodukter förenklas. Det måste bli enklare att hantera ett skjutet vildsvin och att sälja vildsvinsköttet. För att minska de skador som vildsvin för med sig på skog, jordbruk och i trafiken måste det bli enklare och mer lönsamt för jägarna att sälja vildsvinskött.

I motion MJ417 (S) begärs en snabb hantering och en fungerande samordning mellan berörda myndigheter så att björnkött från Sverige åter kan komma ut på marknaden. En ökad björnstam och högre avskjutning kräver nya sätt att ta till vara björnen på ett effektivt och säkert sätt. Informationsbrist och tolkningsmissar av lagen och dålig samordning mellan myndigheter leder till förstört björnkött, och kan förvandla björnjakten till en dyr affär för jägaren och livsmedelsproducenterna. Kedjan från skjuten björn till livsmedel har blivit så lång att det inte går hantera med nuvarande stelbenthet från de berörda myndigheterna. Det bör vara möjligt att en myndighet får huvudansvaret och att en första besiktning av björnen får ske på godkänt slakteri i kylrum. Enligt motion MJ396 (M) bör regelverket för slakterier som tar emot björnkött i syfte att förenkla den administrativa regelbördan ses över.

Enligt motion MJ384 (S) bör man utreda vad ett ökande uttag av grundvatten, särskilt i de kustnära områdena och skärgårdarna, kan få för konsekvenser. Ett av de svenska miljömålen är att det ska finnas grundvatten av god kvalitet i hela landet. Emellertid finns det problem i delar av landet, och det gäller de kustnära områdena och i olika skärgårdsområden där tillgången kan vara knapp. Genom slarv och okunskap har många fastighetsägare tagit ut mer vatten än vad det lokala grundvattnet tål och fått en saltvatteninträngning och därmed förlorat sin färskvattenkälla för en längre eller kortare tid.

I motion MJ241 (FP) yrkas att Livsmedelverkets uppdrag vad gäller kostråd ska ses över. De kostråd som ges av Livsmedelverket har under de senaste åren ifrågasatts från många håll. Ett exempel är debatten kring de positiva resultat som fått med kolhydratfattig och fettrik kost (LCHF) mot diabetes typ 2 och fetma. Enligt motion MJ255 (M) bör regelverket för kosttillskott ses över. Mörkertalet för dem som drabbas av biverkningar eller annan påverkan vid intag av kosttillskott är troligen stort. För att komma till rätta med preparat ute på marknaden som kan vara skadliga bör regelverket för kosttillskott ses över.

I motion MJ300 (S) framförs ett krav på att ägare till livsmedelsaffärer, i likhet med restaurangidkare, ska tillhandahålla toaletter för besökare. Motionären anser att offentliga toaletter som kan användas av alla är ett primärt behov som både hjälper människor med funktionshinder och underlättar vardagen för alla människor.

Utskottets ställningstagande

Enligt Livsmedelsverket går EU:s revisionsorgan Food and Veterinary Office (FVO) under 2010 och delvis under 2011 för första gången igenom hur den svenska livsmedelskontrollen uppfyller EU:s regler och följer den fleråriga nationella kontrollplanen. Revisionen omfattar livsmedelskontrollen, foderkontrollen, kontroll av djurhälsa, djurskydd och växtskydd. Livsmedelsverket samordnar granskningen, utom i de fall där Jordbruksverket är centralt ansvarig myndighet. FVO har meddelat områden och ungefärliga tidpunkter för sin revision. Livsmedelsverket publicerar på sin hemsida ett kort referat från varje revision samt länk till FVO:s officiella revisionsrapport efter varje delrevision där Livsmedelsverket är central samordnande myndighet.

För närvarande pågår ingen översyn av livsmedelslagstiftningen. Livsmedelsverket har emellertid fått i uppdrag att göra en översyn av kontrollansvaret för vissa typer av livsmedelsverksamheter (dnr Jo2010/3600, regeringsbeslut nr 6 den 9 december 2010). Livsmedelsverket ska senast den 31 oktober 2011 lämna eventuella förslag om förändrat kontrollansvar främst gällande mindre styckningsanläggningar, charkanläggningar och mejerier. I direktiven anges bl.a. följande:

Sedan 2006 tillämpas i EU en målinriktad och riskbaserad livsmedelslagstiftning. Detta har kommit att ställa nya krav på kontrollmyndigheterna och på kontrollpersonalens kompetens. Lagstiftningens utrymme för flexibilitet och individuella lösningar vid olika livsmedelsverksamheter fordrar en både djupare och bredare kunskap hos kontrollpersonalen än tidigare, dvs. en kompetens att utifrån målen med lagstiftningen snarare än statiska tekniska krav bedöma om en verksamhet lever upp till lagens krav. Behovet av djupare kompetens i ljuset av den nya lagstiftningen är av särskild betydelse för mer komplicerade eller riskfyllda verksamheter såsom mejerier, kött- och charkföretag samt andra verksamheter som hanterar lättfördärliga livsmedel av animaliskt ursprung. För kontrollmyndigheter i små kommuner som kan ha ett begränsat antal livsmedelsföretag med specialverksamheter inom sitt geografiska område kan det vara särskilt svårt att bygga upp en tillräcklig kompetens för att kunna fullgöra kontrolluppdraget på ett godtagbart sätt när det gäller specialistverksamheter.

Mot bakgrund av det anförda och då utskottet utgår från att Livsmedelsverket fortlöpande ser över kompetensbehovet i livsmedelskedjan föreslås att motion MJ270 (M) lämnas utan ytterligare åtgärd.

Den EU-gemensamma livsmedelslagstiftningen är flexibel och målstyrd. Livsmedelslagstiftningen ger utrymme för livsmedelsföretagen att på olika sätt uppnå kravet att livsmedlen ska vara säkra. Exempelvis kan företagen

eliminera risker antingen genom vissa fysiska arrangemang eller genom vissa rutiner. Det är ofta inte nödvändigt att bygga om en lokal om man i stället hanterar livsmedlen på ett genomtänkt sätt. Anpassningen till mindre livsmedelsföretag görs främst i Livsmedelsverkets vägledningar och i den kommunala kontrollen. Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbyggsdepartementet har regeringen inom ramen för Sverige – det nya matlandet – på olika sätt stöttat bl.a. småskaliga livsmedelsföretag. 12 miljoner kronor per år i fyra år avsätts för att fortsatt sänka avgifterna för köttkontroll, främst för mindre slakterier. Dessa medel används även till att göra godkännandet av nya slakterier avgiftsfritt. 2 miljoner kronor per år i fyra år avsätts för att förbättra Livsmedelsverkets rådgivning till företag om hur livsmedelslagen tillämpas. 5 miljoner kronor satsas på ett kompetenslyft för livsmedelsinspektörerna för att de genom bättre kunskap ska kunna tillhandahålla en mer likvärdig kontroll i hela landet samt en kontroll där lagstiftningens flexibilitet kan användas. Kontrollmyndigheten, i de allra flesta fall kommunerna, ska ta ut en avgift för livsmedelskontrollen. Denna avgift ska täcka kostnaderna för kontrollen. Dock har kontrollmyndigheten möjlighet att sätta ned kontrollavgiften, exempelvis för små eller nystartade livsmedelsföretag. Regeringens arbete med regelförenkling fortskrider med ökad intensitet. Inom livsmedelsområdet har de administrativa kostnaderna, enligt Tillväxtverkets mätningar, minskat med drygt 35 % sedan 2006. Arbetet med att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagets vardag har, enligt regeringen, fortsatt hög prioritet. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna U269 (KD) yrkandena 16–17, MJ415 (M) yrkandena 1–2 och MJ418 (M) lämnas utan ytterligare åtgärd.

Utskottet har behandlat frågan om försäljning av vildsvinsprodukter tidigare och då anförts bl.a. följande (se bet. 2009/10: MJU10 s. 9–10):

Livsmedelsverket har i september 2009 redovisat ett regeringsuppdrag och föreslagit att jägare ska kunna få sälja små mängder vildsvinskött direkt till konsumenter, lokala restauranger och butiker utan att köttet har besiktigats vid en vilthanteringsanläggning. Förslaget innebär att vildsvinskött som ska säljas även i framtiden måste provtas för trikiner. För små mängder av vildsvinskött ska det räcka med att en utbildad provtagare tar trikinprover som visar att köttet är trikinfritt.

Regeringen har den 4 november 2010 gett Livsmedelsverket i uppdrag att göra en fördjupad analys av möjligheterna för jägare att försälja mindre mängder vildsvinsprodukter utan krav på besiktning i vilthanteringsanläggning. Möjligheterna för trikinprovtagning utförd av en utbildad person (utanför vilthanteringsanläggning) ska analyseras djupare, särskilt med avsikt på hur livsmedelssäkerhet och spårbarhet kan bibehållas. Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbyggsdepartementet är bakgrunden för uppdraget att vildsvin är mottagliga för trikiner som är parasitära maskar som kan smitta från djur till människa. Dagens regler innebär att nedlagda vildsvin måste levereras till vilthanteringsanläggningar för offentlig trikinprovtagning innan de får konsumeras. Godkända slaktkroppar kontrollstämpas i dag på vilthanteringsanläggningen efter negativ trikinprovtagning.

Uppdraget med fördjupade analyser ska redovisas till regeringen senast den 31 maj 2011. Med hänsyn till pågående arbete föreslår utskottet att motion MJ408 (M) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller hanteringen av björnkött har utskottet tidigare bl.a. redovisat följande (se bet. 2009/10:MJU10 s. 10):

Många djur och växter hotas av utrotning, därför finns det regler om handeln med dessa arter. På global nivå regleras handeln av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vild fauna och flora, Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Cites. Syftet med Citeskonventionen är att reglera handeln med hotade arter för att undvika deras utrotning och säkerställa ett hållbart uttag från naturen. Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksverket innebär Citesreglerna med nödvändighet en viss ökning av administration för alla som hanterar exemplar av Citeslistade arter. Det gäller alltifrån privatpersoner som äger listade sällskapsdjur, djuraffärer, plantskolor, osv. Citesregelverket, i den utsträckning det berör skyddsjakten på björn och åtföljande försäljning av kött, har inte ändrats på många år. EU-bestämmelserna finns i rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem och kommissionens förordning (EG) nr 865/2006 om den närmare tillämpningen. Förordningarna är direkt tillämpliga i EU:s medlemsstater. Brunbjörn är listad på bilaga A i rådsförordningen och därigenom är alla kommersiella aktiviteter med exemplar av björn, däribland kött, förbjuden. Undantag från detta förbud medges genom Citeskonventionen. För att underlätta försäljning har Jordbruksverket infört en speciell hantering endast för björn, som innebär att skytten får ett s.k. förfyllt Citesintyg av besiktningsmannen när denne, i enlighet med skyddsjaktsbeslutet, undersöker en fälld björn. Det förfyllda intyget medger en kommersiell transaktion med exemplaret (skalle, kött, skinn etc.). När slakteriet i sin tur vill sälja köttet vidare måste ett nytt Citesintyg sökas. Jordbruksverket har dock infört ytterligare en förenkling som endast gäller björnkött och inga andra produkter av A-listade djur: Citesintyg krävs inte för färdigstyckade kött detaljer. Enligt Jordbruksverket har man här valt att endast förlita sig på att märkningen enligt livsmedelslagen säkerställer att kött detaljerna kan spåras till en lagligt fälld björn.

Naturvårdsverket och länsstyrelserna är ansvariga myndigheter för björnjakten. Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksverket ska en av länsstyrelsen förordnad besiktningsman besiktiga samtliga fällda djur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i de blanketter för licensjakt efter björn som Naturvårdsverket tillhandahåller, märker skinnen och lämnar över mikrochip för märkning av kraniet. Besiktningsmannen överlämnar även de förfyllda s.k. Citesintygen. För att Jordbruksverket ska kunna utfärda Citesintyg måste Jordbruksverket som administrativ myndighet vara övertygat om att björnen har tagits ur sin naturliga miljö i enlighet med gällande lagstiftning. Besiktningsmannen intygar det genom ifyllandet av registreringsblanketterna. Livsmedelsverket ansvarar för alla frågor som gäller köttbesiktning och hantering av kött vid viltslakteriet. Björnköttet får inte säljas innan Citesintyget utfärdas till berörd person (jägare, jaktledare m.m.). Det är inte möjligt att utfärda intygen i efterhand. Att sälja delar från ett A-listat djur utan tillstånd är inte tillåtet. Alla

kommersiella aktiviteter med brunbjörn har förbjudits. Undantag från detta förbud medges, som ovan nämnts, genom att Jordbruksverket utfärdar ett Citesintyg. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna MJ417 (S) och MJ396 (M) lämnas utan vidare åtgärd.

Enligt Livsmedelsverket ansvarar myndigheten sedan 2009 för samordningen av dricksvattenfrågorna i Sverige. Det centrala myndighetsansvaret för dricksvatten delas mellan Naturvårdsverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU), vattenmyndigheterna, Socialstyrelsen, Boverket och Livsmedelsverket. Våren 2010 initierade man ett nationellt nätverk för dricksvatten. Nätverkets medlemmar består av sektorsansvariga myndigheter och berörda branschorganisationer. Genom samarbete och samordning av insatser hoppas nätverkets medlemmar att uppnå synergieffekter på dricksvattenområdet. För grundvatten och ytvattentäkter ansvarar SGU och den kommande Havs- och vattenmyndigheten.

Enligt vad utskottet har inhämtat från SGU har man på uppdrag av Naturvårdsverket tagit fram en instruktion för övervakning av grundvatten i kustnära områden, en s.k. undersökningstyp (inom miljöövervakningen) som nu håller på att revideras. Målet är att hitta en enkel metodik som kan användas i länsstyrelsernas arbete att undersöka förekomsten av eller problemen med salt grundvatten. Revideringen görs av SGU och stäms av med ett antal länsstyrelser på östkusten och ska vara klar under våren 2011. Det finns inte i dag något samlat program eller uppdrag till SGU att genomföra en systematisk kartläggning av grundvattnet i kustnära riskområden. Det fortsatta miljömålsarbetet främjar dock den fortsatta utvecklingen på detta område.

Enligt Näringsdepartementet arbetar SGU inom sitt miljömålsarbete bl.a. med frågan om saltvatteninträning i brunnar, och myndigheten har i tidigare budgetunderlag begärt ytterligare medel för arbetet med enskild vattenförsörjning. Detta önskemål kan åter komma att tas upp i kommande budgetunderlag och får då beredas i sedvanlig ordning. Något särskilt regeringsuppdrag till SGU förbereds inte i dagsläget.

Utskottet noterar vidare att vattenmyndigheterna arbetar med det fortlöpande åtgärdsarbetet för vattenmiljön. Myndigheter och kommuner ska senast den 28 februari varje år rapportera till vattenmyndigheterna vilka åtgärder som har genomförts föregående år. Det första rapporteringstillfället i februari 2011 ska ses som ett första steg att upprätta ett system och en modell för ett samordnat åtgärdsarbete.

Utskottet noterar även att den kommande Havs- och vattenmyndighetens behov av en sammanhållen kunskapsförsörjning för en effektiv havsplanering för närvarande utreds, se tilläggsdirektiv till Havsplaneringsutredningen (dir. 2011:3). Havs- och vattenmyndigheten ska få ett samlat ansvar för havs- och vattenmiljöfrågor. Myndighetens ansvar ställer stora krav på en väl fungerande kunskapsförsörjning. Utifrån framtagna underlag ska en adekvat bedömning kunna göras av miljötillståndet både i havs- och sötvattenmiljön. Enligt tilläggsdirektivet får Havsplaneringsutredningen i uppdrag

att analysera och tydliggöra brister i befintliga kunskapsunderlag och processer för insamling av data, att analysera behov av att utveckla befintlig kunskap för att passa havsplaneringen och att föreslå inriktning för framtida kunskapsförsörjning vad gäller havsplanering. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2011. Med hänsyn till det anförda föreslår utskottet att motion MJ384 (S) lämnas utan ytterligare åtgärd.

Socialstyrelsen beslutade i januari 2008 att läkare får ordinera en patient s.k. lågkolhydratkost (LCHF) som behandling mot övervikt och typ 2-diabetes, förutsatt att patienten följs upp fortlöpande och på lång sikt. Samtidigt konstaterade Socialstyrelsen att det saknas studier på långtidsbehandling med denna kost. Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbygdsdepartementet riktar sig de kostråd som Livsmedelsverket ger till en bred allmänhet och syftar till sunda, hälsosamma matvanor under hela livet. Det förekommer nya studier som motsäger delar av Livsmedelsverkets kostråd, men det kommer också kontinuerligt studier som ligger i linje med kostråden, och dessa studier är i majoritet. När de nordiska näringsrekommendationerna (NNR), som ligger till grund för kostråden, revideras kommer alla studier att vägas in, även de som motsäger dagens aktuella rekommendationer. Nordiska ministerrådet har utsett en arbetsgrupp som ska se över och vid behov uppdatera den fjärde upplagan av de nordiska näringsrekommendationerna som utfärdades 2004. Utskottet som tidigare har behandlat en liknande motion om Livsmedelsverkets kostråd (se bet. 2009/10:MJU10 s. 12) utgår från att Livsmedelsverket löpande ser över grunderna för sina kostråd och håller dem uppdaterade. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ241 (FP) lämnas utan åtgärd.

Utskottet har behandlat frågan om kosttillskott senast i betänkande 2009/10:MJU10 s. 8, då följande anfördes:

Utskottet har tidigare konstaterat att Livsmedelsverkets föreskrifter om kosttillskott innehåller särskilda regler endast beträffande vitaminer och mineralämnen som används som ingredienser i kosttillskott. Vidare har utskottet framhållit att särskilda gemenskapsbestämmelser om andra näringsämnen, eller andra ämnen med näringsmässig eller fysiologisk verkan, som används som ingredienser i kosttillskott skulle fastställas av EU i ett senare skede när tillräcklig vetenskaplig kunskap om dessa ämnen skulle komma att finnas. I avvaktan på att sådana gemenskapsbestämmelser antas kan nationella regler tillämpas, men utskottet noterade att Sverige saknade sådana regler. Utskottet utgick från att regeringen vid behov skulle undersöka om det finns skäl att utveckla särskilda nationella regler för ingredienser i kosttillskott (se bet. 2007/08: MJU12 Säkra livsmedel s. 13–16). Enligt en rapport från kommissionen, KOM(2008) 824 av den 5 december 2008, ansåg kommissionen inte att det var lämpligt att införa särskilda regler för andra ämnen än vitaminer och mineraler som används i kosttillskott. Kommissionen utslöt emellertid inte möjligheten att vid ett senare tillfälle göra ytterligare en analys. Enligt vad utskottet har inhämtat driver Livsmedelsverket för närvarande ett hälsokostprojekt som omfattar kosttillskott (däremot inte i det första skedet kosttillskott som endast innehåller vitaminer eller mineraler). Enligt projektplanen kommer en kartläggning att ske under 2010 och projektet planeras att avslutas under 2011.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbyggsdepartementet har man inom EU inte arbetat med frågan om kosttillskott under 2010. Kommissionen har dock för avsikt att ta upp arbetet igen under 2011. Nationellt avvaktar departementet resultatet av Livsmedelsverkets kartläggning som ska slutföras under 2011. Utskottet utgår, i enlighet med tidigare överväganden, från att regeringen vid behov undersöker om det finns skäl att utveckla särskilda nationella regler för ingredienser i kosttillskott. Med det anförda anser utskottet att motion MJ255 (M) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Livsmedelslagstiftningens syfte är att de livsmedel som säljs eller på annat sätt släpps ut på marknaden ska vara säkra, dvs. inte vara skadliga för människors hälsa eller på annat sätt otjänliga. Ansvaret för detta har den som tillhandahåller livsmedel, dvs. butiks- eller restauranginnehavaren. Enligt vad utskottet har inhämtat från Livsmedelsverket finns det en risk att smitta som kan påverka livsmedel negativt kan spridas via toaletter. Det är därför viktigt att toaletter som används av dem som hanterar livsmedel inte används av allmänheten. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ300 (S) lämnas utan åtgärd.

Förbud mot transfetter, azofärgämnen och energidrycker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager som sin mening med anledning av två motionsyrkanden (S och MP) att regeringen snarast bör lägga fram ett lagförslag som förbjuder användningen av transfetter i livsmedel. En motion (MP) om att driva frågan om förbud mot transfetter inom EU avslås. Vidare avslås motionsyrkanden (MP, FP och V) om förbud mot farliga tillsatser i livsmedel (azofärgämnen) och förbud mot försäljning av energidrycker som innehåller koffein och taurin till barn.

Jämför reservationerna 3 (M, FP, C, KD), 4 (S, MP, V), 5 (S, MP, V) och 6 (MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ232 (MP) yrkande 1 bör Sverige, tillsammans med övriga nordiska länder, på EU-nivå driva på för att förbjuda användningen av industriellt framställda transfetter i livsmedel. Vidare bör Sverige följa det danska exemplet och förbjuda användningen av industriellt framställda transfetter i livsmedel (yrkande 2). Enligt motionärerna är det oacceptabelt att livsmedelsproducenter får fortsätta att använda transfett i matvaror. Människors hälsa är mycket viktigare än kortsiktiga intressen av ett billigt fast fett. Industriellt framställt transfett behövs inte. Smör och naturliga oljor

kan användas i stället. Även i motion MJ323 (S) (delvis) begärs att regeringen tar initiativ till en lagstiftning som reglerar användningen av transfetter i matvaror. Transfetter i livsmedel bidrar till att försämra människors fysiska hälsa. Huvudlinjen för att minska andelen transfetter i Sverige tycks vara att livsmedelsindustrin ska sanera sig själv. Men detta arbete har hittills inte gett tillräckliga resultat. I likhet med det danska exemplet måste en lagstiftning som reglerar användningen av transfetter i olika matvaror som säljs i handeln införas i Sverige.

I motion MJ296 (V) yrkande 2 begärs att ett förbud införs mot farliga tillsatser i livsmedel. Syntetiska ämnen är vanliga som livsmedelstillsatser. En sådan vanlig tillsats är s.k. azofärger som finns i godis, bakverk, läsk, juice, kaviar m.m. Sådana ämnen kan ge upphov till allergiska reaktioner och beteendestörningar.

Enligt MJ231 (MP) yrkande 1 bör försäljning av energidrycker som innehåller koffein och taurin förbjudas till barn och ungdomar under 18 år. På senare tid har det blivit allt vanligare att både barn och vuxna dricker energidrycker. De flesta saknar vetskap om vad vissa av dessa innehåller. Energidrycker med taurin och koffein uppfattas av fler och fler som ett samhällsproblem. Äldre- och folkhälsoministern har tidigare hänvisat till att man inte säkert kan påvisa vilka risker energidrycker har, men bevisbördan borde vara omvänd. Det behövs forskning som redovisar hälsokonsekvenser av energidrycker innehållande koffein och taurin både på kort och lång sikt, likaså i kombination med andra ämnen, t.ex. alkohol. I motion MJ242 (FP) yrkas att det införs ett förbud mot försäljning av energidrycker som innehåller koffein och taurin till barn under 15 år. Det bör bringas klarhet i koffeinets och taurinets negativa effekter.

Utskottets ställningstagande

Ett antal olika studier har genom åren pekat på kopplingen mellan s.k. transfetter och olika sjukdomar. För den som äter mycket transfetter ökar risken att drabbas av bl.a. hjärtsjukdom, bröst- och prostatacancer, insulinresistens och försämrat immunförsvar.

I Danmark infördes 2004 regler som innebär att högst 2 % av den totala mängden fett i ett livsmedel får vara industriellt framställt transfett. I Sverige finns däremot inga regler som begränsar mängden transfett i livsmedel. I stället för att reglera mängden industriellt framställda transfetter har diskussioner förts med livsmedelsindustrin i syfte att få producenterna att använda fettråvaror med en högre andel omättat fett eller att minska fettinnehållet. Huvudlinjen för att minska andelen transfetter tycks vara att livsmedelsindustrin ska sanera sig själv. Men alla livsmedel som säljs i Sverige är inte producerade här, och företagen får på så sätt olika spelregler. Den som äter på restaurang vet inte om maten innehåller transfett. Som konsument är det omöjligt att veta om en produkt innehåller transfett eller inte. Det i Sverige genomförda arbetet för att minska transfetterna i

livsmedel har hittills inte gett tillräckliga resultat. Utskottet anser därför att regeringen snarast bör lägga fram lagförslag till riksdagen om förbud mot transfetter i livsmedel, i likhet med vad som gäller i Danmark. Det anförda bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motionerna MJ232 (MP) yrkande 2 och MJ323 (S) (delvis). Utskottet är däremot inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av det framförda kravet om att på EU-nivå driva på när det gäller en reglering av användningen av industriellt framställda transfetter i livsmedel. Därmed avstyrks motion MJ232 (MP) yrkande 1.

När det gäller azofärgämnen vill utskottet anföra följande. Azofärgämnen framställs kemiskt. I svensktillverkade livsmedel används azofärgämnen inte i någon större omfattning. Sju azofärgämnen får användas till nästan alla livsmedel som får färgas. Det innebär att de får användas i drycker med undantag för saft, som aldrig får färgas, glass, konfektyrer, tuggummi, konditorivaror, desserter, sylt, marmelad, soppor, såser, senap, frukt- och grönsaksberedningar, smaksättningspreparat, snacks och kosttillskott. Några azofärger får endast användas i vissa livsmedel. På alla förpackade livsmedel måste det finnas en ingrediensförteckning där alla färgämnen som använts måste redovisas. Oförpackade livsmedel har ingen ingrediensförteckning. Den som säljer oförpackade livsmedel bör kunna upplysa om vad som finns i ett visst livsmedel.

Livsmedel som innehåller vissa azofärgämnen måste ha en särskild märkning. När dessa färgämnen ingår i en produkt ska färgernas namn eller E-nummer följas av texten: "Kan ha negativ effekt på barns beteende och koncentration." Anledningen till märkningskraven var en studie från Storbritannien som pekar på att ämnena kan ge barn koncentrationssvårigheter. Enligt Landsbyggsdepartementet har den europeiska livsmedels säkerhetsmyndigheten, Efsa, bedömt studien och därvid konstaterat att det inte är klart vetenskapligt bevisat att ämnena är skadliga. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ296 (V) yrkande 2 lämnas utan åtgärd.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om energidrycker (se bet. 2009/10: MJU10 s. 13–14) och då anförts bl.a. följande:

I svar på interpellation 2009/10:27 om energidrycker har äldre- och folkhälsoministern Maria Larsson den 3 november 2009 anförts att ett flertal utredningar om energidryckernas effekter har genomförts, av EU:s vetenskapliga experter liksom experter i enskilda länder. Dessa har dock inte kunnat belägga att energidrycker skulle vara hälsofarliga och har därmed hittills inte signalerat behov av beslut i form av förbud eller åldersgränser. Livsmedelsverket har dock mot bakgrund av vad som framkommit av genomförda utredningar tagit fram råd för konsumtion av energidrycker. Livsmedelsverket framhåller i dessa råd att de inte är lämpliga som törstsläckare, inte är lämpliga som vätskeersättning i samband med fysisk ansträngning och inte är lämpliga att kombinera med alkohol. I detta sammanhang ville ministern också framhålla att Livsmedelsverket har i uppdrag att informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet

samt främja konsumenternas, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar att göra medvetna val avseende hälsosam och säker mat. Det finns många aktörer, särskilt föräldrarna, idrottsrörelsen, livsmedelsbranschen, som på olika sätt kan påverka våra barns och ungdomars förhållningssätt till mat och dryck. Sammanfattningsvis framhöll ministern att det i nuläget inte har bedömts finnas underlag för beslut i form av förbud eller åldersgränser. Vidare framhöll hon att det är av yttersta vikt att frågan fortsatt uppmärksammas hos alla de aktörer som på olika sätt kan motverka en ohälsosam konsumtion av energidrycker hos våra barn och ungdomar. Ministern framhöll även att frågan kommer att följas noggrant, bl.a. med avseende på vad forskningen framgent säger om risker förenade med konsumtion av energidrycker.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbygdsdepartementet har frågan om begränsning av koffein i energidrycker varit uppe till diskussion i Ständiga livsmedelskommitténs sektion för allmän lagstiftning senast i december 2010 med anledning av en dansk notifiering om nationellt förbud. Kommissionen uppgav vid mötet att det inte var aktuellt med harmoniserade regler för närvarande. Inte heller planeras för närvarande något nationellt förbud angående energidrycker i Sverige. Med det anförda föreslås att motionerna MJ231 (MP) yrkande 1 och MJ242 (FP) lämnas utan vidare åtgärd.

Märkning av livsmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, KD och V) om obligatorisk ursprungsmärkning av livsmedel samt märkning av transfetter, palmolja, matens klimatpåverkan, miljömärkning av fisk, och GMO m.m.

Jämför reservationerna 7 (S, MP, V), 8 (MP, V), 9 (S, MP, V), 10 (S) och 11 (MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ302 (S) bör en obligatorisk ursprungsmärkning av matvaror som säljs i Sverige införas. När konsumenterna går till affären och tittar i hyllorna exponeras den ena varan efter den andra som svenskproducerad. Det är alltför ofta så att råvarorna till produkten kommer från andra länder, och detta kan uppfattas som falsk marknadsföring. Om konsumenten ska ha en realistisk möjlighet att välja svenska matvaror producerade av svenska kött råvaror och av svenska bönder i Sverige måste det finnas en tydlig obligatorisk ursprungsmärkning som upplyser om det. Även i motion MJ322 (S) yrkas att en obligatorisk ursprungsmärkning av livsmedel införas. Livsmedlen ska märkas på ett sådant sätt att konsumenten tydligt ser vad han eller hon betalar för. Det gäller varans ursprung, transport, förädling och energiåtgång. Konsumenterna måste få chansen att göra

aktiva val. Även enligt motion MJ320 (M) bör man se över möjligheterna att införa ett system med obligatorisk ursprungsmärkning av livsmedel. Ett sådant system som omfattar alla livsmedel som produceras i landet skulle göra det enklare för konsumenten att välja de produkter man önskar. I motion MJ239 (M) yrkandena 1–2 begärs att man ställer högre krav på handeln när det gäller ursprungsmärkning och att mat som köps in av svenska offentliga inrättningar ska uppfylla kraven i svensk lagstiftning. I motion MJ274 (KD) yrkande 4 framhålls att de gemensamma EU-reglerna om ursprungsmärkning som finns ska efterlevas. På exempelvis all fisk som säljs i detaljhandeln inom EU ska det finnas information om namnet på fiskarten, fångstmetod och i vilket havsområde den fångats.

Enligt motion MJ356 (MP) bör det införas en obligatorisk ursprungsmärkning av animaliska produkter. För att konsumenterna ska kunna göra medvetna val behövs en sådan obligatorisk ursprungsmärkning. I dag ska allt nötkött vara märkt med ursprungsland, men för andra djurslag finns inga sådana krav. Det finns heller inga krav på att ursprungsland ska redovisas för kött som serveras på restaurang. EU-parlamentet röstade i våras för att allt kött ska märkas med var djuret är fött, uppfött och slaktat, att det ska framgå om djuret slaktats utan bedövning samt att även fisk, mjölkprodukter och sammansatta produkter som korv ska ursprungsmärkas (yrkande 39). Även i motion MJ295 (V) yrkande 2 begärs en obligatorisk ursprungsmärkning av kött. Det är av stor vikt att vi som konsumenter har tillräcklig information om de produkter som finns på marknaden. I dag brister märkningen vad gäller kött och därmed minskar möjligheten för konsumenten att göra aktiva val. Allt kött inom EU bör därför ursprungsmärkas.

Enligt motion MJ232 (MP) yrkande 3 bör lagstiftningen om konsumentinformation på livsmedelsförpackningar förtydligas så länge det är tillåtet med transfetter i livsmedel. I dag deklarerar man enbart delvis härdat fett på produkter i handeln utan att man är skyldig att ange härdningsgrad eller andel transfetter i det härdade fettet. Med tanke på de risker som transfetter innebär för konsumenten måste dessa tydligt deklarerar på förpackningen.

I motion MJ323 (S) (delvis) yrkas att regeringen tar initiativ till en lagstiftning som reglerar märkning av produkter som innehåller palmolja. I dag skövlas stora arealer regnskog för att ge plats åt palmodlingar. Oljan som utvinns används sedan som vegetabilisk olja i t.ex. kakor, chips, hudlotion m.m. För att minska vår klimatpåverkan och förstörelsen av unika biotoper genom skövling av regnskog bör konsumenterna ha möjlighet att välja bort produkter med just palmolja. Sverige bör införa krav på märkning av vilken typ av vegetabilisk olja produkterna innehåller.

Enligt motion MJ272 (KD) yrkande 8 bör Sverige verka för en frivillig europeisk märkning av matens klimatpåverkan där såväl produktionsmetoder, lagring som transporter ingår. Privata produktmärkning av olika slag är ett bra exempel på hur konsumenterna och producenterna kan mötas i en

marknadsekonomi. Genom de certifieringsavgifter som producenterna betalar blir det möjligt att vidareutveckla märkningssystemen utifrån marknadens krav.

Enligt motion MJ252 (S) bör regeringen ta initiativ till ett miljömärkningssystem för hotade fiskarter. Världsnaturfonden (WWF) har gått ut med rekommendationer och allmänna tips för miljövänliga inköp av fisk till allmänheten/konsumenterna. Staten och dess myndigheter och de leverantörer de använder sig av är stora inköpare av varor, inte minst livsmedel. Hotade fiskarter bör inte få köpas in av staten och myndigheters verksamhet. För att detta ska vara möjligt bör därför regeringen först ta initiativ till att ett miljömärkningssystem införs för hotade fiskarter. I motion MJ274 (KD) yrkande 5 begärs att kraven på märkning kompletteras med ett krav på att fiskens hotbild i det område där den fiskats anges. Världsnaturfondens fiskguide kan här användas som förebild.

Enligt motion MJ267 (MP) yrkande 4 ska alla produkter med inblandning av genmodifierade grödor, inklusive kött från djur som ätit GMO-foder, märkas tydligt. Det behövs en tydlig märkning av all inblandning av GMO i såväl konsumentprodukter som foder. Även kött där djuren ätit foder med GMO-innehåll måste märkas för att konsumenterna ska kunna göra ett medvetet val. Grundprincipen i EU-lagstiftningen (EG 1829/2003 artikel 12) är att all inblandning av GMO-material i princip är märkningspliktig. Denna princip bör få fullt genomslag och inte undvikas med tröskelvärden eller liknande. I motion MJ272 (KD) yrkande 5 begärs att märkning av genmodifierade varor ska vara obligatoriskt för alla livsmedel. Det måste vara möjligt för en konsument att helt avstå från GMO-produkter.

Utskottets ställningstagande

Regelverket för livsmedelsmärkning är harmoniserat inom EU, vilket betyder att alla medlemsstater följer samma lagstiftning, se Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG av den 20 mars 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel. Nötkött, fisk och honung ska enligt reglerna alltid märkas med ursprung, dvs. märkningen ska visa var produkterna kommer från. I fråga om frukt och grönsaker finns även krav på att man ska ange uppgift om ursprungsland. För andra livsmedel, inklusive annat kött än nötkött, gäller att ursprunget ska anges om konsumenten annars blir vilseledd. Som konsument ska man aldrig luras att tro att livsmedlet kommer från ett annat land, en annan stad eller annan region än vad det faktiskt gör. Ibland måste tillverkaren därför komplettera märkningen med uppgift om ursprunget. För nötkött finns speciella regler med krav på märkning med ursprung. Om varan är märkt med "Ursprung Sverige" betyder det att djuret är fött, uppfött och slaktat i Sverige.

I fråga om fisk, skaldjur och blötdjur, t.ex. musslor, ska man få information i butiken om varifrån produkten kommer, ursprungsland eller fångstzon. Detta kan antingen skrivas i märkningen eller visas med en affisch. Säljaren ska även informera om produktionsmetod, t.ex. ”odlad” eller ”vildfångad”, och handelsbeteckning, dvs. vad fisken ska kallas på svenska, t.ex. sik eller regnbågslox. Om denna information inte kan lämnas får varan inte säljas. Man får också ange det vetenskapliga namnet vilket, om det anges, ska vara fullständigt. Reglerna gäller inte vid försäljning av mindre mängder fisk direkt från fiskare eller odlare till konsumenten.

För att förenkla regleringen presenterade kommissionen i början av 2008 ett nytt förslag om livsmedelsinformation till konsumenterna (KOM (2008)40). Kommissionen föreslog bl.a. att ursprungsmärkning som huvudprincip även i fortsättningen ska vara frivillig. Dessutom ville kommissionen att om ursprunget för den karaktärgivande ingrediensen inte är densamma som själva livsmedlet måste även ingrediensens ursprung märkas. Kommissionens förslag har därefter behandlats i två separata spår, under ministerrådet respektive under parlamentet. Parlamentet vill enligt den första läsningen att betydligt fler typer av livsmedel ska ursprungsmärkas. Kravet ska gälla alla livsmedel som består av en enda ingrediens, exempelvis kött och fjäderfä, mejeriprodukter, färsk frukt och färska grönsaker. Dessutom anser parlamentet i den första läsningen att ursprunget för kött, fjäderfä och fisk bör anges när dessa ingår som ingredienser i livsmedel, och parlamentet har även föreslagit att kommissionen gör en konsekvensanalys i samråd med berörda parter.

Sverige har stött kommissionens handlingslinje när det gäller ursprungsmärkningen, dvs. att de uppgifter som är obligatoriska ska förbli obligatoriska. Vidare har man ansett att det inte ska införas ytterligare obligatorium utan i stället bör det förtydligas vad som faktiskt menas med livsmedels ursprung. Det är viktigt för att inte konsumenterna ska vilseledas av en vag och otydlig ursprungsmärkning. Mot bakgrund av Europaparlamentets krav på ökad ursprungsmärkning tog det belgiska ordförandeskapet under hösten 2010 fram en kompromiss som innebär obligatorisk ursprungsmärkning av färskt, kylt eller fryst kött av får, get, gris eller fjäderfä. Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbygdsdepartementet ställde sig regeringen i december 2010 bakom den gemensamma ståndpunkten från rådet om förslaget om livsmedelsinformation till konsumenterna som omfattar bl.a. kravet på obligatorisk ursprungsmärkning av färskt, kylt eller fryst kött av får, get, gris eller fjäderfä. Dessutom förtydligas i förslaget vad som menas med ursprung och även den regel som finns i dag att om utelämnandet av ursprungsland eller härkomststort skulle vilseleda konsumenten är det obligatoriskt att ange ursprunget. Sverige, tillsammans med ett antal andra medlemsstater, lämnade också en deklARATION där man kräver att en konsekvensutredning görs innan man fastställer utökade ytterligare krav på obligatorisk ursprungsmärkning av t.ex. kött eller mjölk som används som ingrediens. Behandlingen av frågan fortsätter nu i minis-

terrådet och Europaparlamentet. Ungern som för närvarande är ordförande-land i EU har prioriterat detta förslag och hoppas kunna slutföra förhandlingarna under första halvåret 2011. Utskottet konstaterar avslutningsvis att det är relativt vanligt med ursprungsmärkning av även annat kött än nötkött i Sverige, och konsumenten kan påverka genom att välja att köpa ursprungsmärkt kött. Det är också fullt möjligt i dag för den som vill att informera om t.ex. djurhållningen så länge upplysningen är korrekt och inte vilseledande. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ302 (S), MJ322 (S), MJ320 (M), MJ239 (M) yrkandena 1–2, MJ356 (MP) yrkande 39, MJ295 (V) yrkande 2 och MJ274 (KD) yrkande 4 lämnas utan ytterligare åtgärd.

I förhandlingarna om livsmedelsinformation till konsumenterna behandlas även frågan om märkning av transfetter och ursprung för oljor. Kommissionens förslag innebär att mängden transfettsyror liksom ursprunget för oljor frivilligt kan anges. Europaparlamentet har i sin första läsning angett att mängden transfettsyror och ursprunget för oljor ska anges som en obligatorisk uppgift. I sin första läsning har rådet ställt sig bakom kommissionens förslag. Utskottet konstaterar att frågan om märkning av transfetter och ursprunget för oljor är föremål för fortsatt beredning inom EU och anser att resultatet av förhandlingarna bör avvaktas. Därmed föreslås att motionerna MJ232 (MP) yrkande 3 och MJ323 (S) (delvis) lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet har tidigare angående livsmedelskedjans klimatpåverkan betonat att konsumenterna med kunskap kan göra medvetna val. Utskottet har vidare anført att aktiviteter som ökar kunskapen kring livsmedelskedjans miljö- och klimatpåverkan och som bidrar till att sprida kunskap om lämpliga åtgärder är angelägna (se bet. 2008/09:MJU28 s. 83–84).

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson har angående miljösmarta matval den 7 december 2010 anført bl.a. följande (svar på interpellation 2010/11:75 i riksdagens protokoll 2010/11:29):

Många konsumenter i Sverige och i andra länder har ett stort intresse av att veta hur produkterna de köper har producerats och kan tänkas påverka omgivningen. Konsumenternas engagemang är en stor tillgång för ett hållbart samhälle och så att vi kan bruka utan att förbruka. Det är då positivt att konsumenterna kan skaffa sig information om hur man konsumerar miljösmart. Miljösmart konsumtion kan ske på många olika sätt. Det är inte alltid som närproducerade produkter är bättre ur ett miljö- eller klimatperspektiv. Däremot är jag den första att hålla med om att det finns många värden med att handla närproducerat, t.ex. för att hålla våra svenska landskap öppna. Detta visar att frågan om vad som är miljösmart mat är komplex. Det finns ett växande intresse hos konsumenterna att köpa produkter med olika typer av miljö- och klimatomärkningar. Det är därför positivt att certifiering på initiativ av marknadsaktörer växer fram eftersom det ökar konsumentens möjligheter att välja. Det är dock viktigt att sådana initiativ ser till en produkts hela så kallade fotavtryck, dvs. hur mycket en produkt påverkar miljön från det att den produceras till det att varan fraktas hem till konsumenten.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbygdsdepartementet är frågan om vilka faktorer som bör ligga till grund för en bedömning av ett livsmedels klimatpåverkan och hur dessa faktorer ska viktas sinsemellan mycket komplicerad. Det europeiska branschorganet för livsmedels- och dryckesindustrin (CIAA) och en rad andra branschorganisationer med anknytning till livsmedels- och jordbrukssektorn driver tillsammans med bl.a. EU-kommissionen ett dialogforum för hållbarhetsfrågor. Livsmedelsverket är observatör i detta forum. Viktiga frågor är bl.a. att utveckla vetenskapliga pålitliga och enhetliga metoder för att utvärdera livsmedelskedjans miljöpåverkan, att finna lämpliga kommunikationsverktyg riktade till konsumenter m.fl. samt att stödja arbetet med löpande miljöförbättringar i livsmedelskedjan. Utskottet, som även fortsättningsvis vill framhålla konsumentens viktiga roll vid valet av miljösmarta livsmedel, anser mot bakgrund av det anförda att motion MJ272 (KD) yrkande 8 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Europaparlamentets och rådets förordning nr 66/2010 om ett EU-miljömärke trädde i kraft den 1 februari 2010 (EU Ecolabel, blomman). Kommissionen ska, innan kriterier utarbetas för livsmedels- och foderprodukter (inklusive fiske- och vattenbruksprodukter), senast den 31 december 2011 genomföra en undersökning om möjligheten att fastställa tillförlitliga kriterier. Särskild vikt ska läggas vid kopplingen till ekologiska livsmedel. Innan kriterier tas fram ska medlemsstaterna konsulteras i Europeiska miljömärkningsnämnden och i den föreskrivande kommittén. Kommissionen har gett en konsult i uppdrag att utreda frågan, och ett utkast ska eventuellt diskuteras i Europeiska miljömärkningsnämnden i juni 2011.

När det gäller fisk uttalade kommissionen i samband med att förordningen antogs i Europaparlamentet i april 2009 att kommissionen, oberoende av om förordningen antas eller ej, avser att föreslå en förordning om miljömärkning av fiskeriprodukter före detta års utgång, i huvudsak grundad på kriterierna för hållbart fiske. Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbygdsdepartementet har kommissionen emellertid inte föreslagit någon förordning om miljömärkning av fiskeriprodukter ännu. Sverige ställde sig i diskussioner under 2008 kritiskt till att föra in fiskeriprodukter i förordningen eftersom det bara skulle täcka vissa beredda produkter och inte helheten. Det skulle kunna leda till förvirring hos konsumenterna, särskilt som kommissionen har arbetat på ett förslag som skulle täcka en större del av fiskmarknaden. Inom märket Svanen undersöker man möjligheterna att miljömärka livsmedel. Vidare har en förstudie om bröd genomförts, men några beslut har ännu inte fattats. Olika former av frivilliga initiativ prioriteras från regeringens sida. Vad gäller "hotbilden" gentemot olika fiskbestånd är regeringens grundinställning att fiskeriförvaltningen ska verka för ett långsiktigt hållbart resursutnyttjande. För att nå detta är det viktigt att Ices vetenskapliga rådgivning utgör grunden för de politiska besluten samt att existerande förvaltnings- och återhämtningsplaner följs. Utifrån detta arbetar regeringen för att alla kommersiellt fiskade bestånd

ska vara långsiktigt hållbara. En eventuell märkning ska baseras på hållbarhetskriterier. Vidare har ett ramverk för miljömärkning av fiskeriprodukter med utgångspunkt från FAO:s standarder sedan 2005 diskuterats i EU. Det är i dagsläget inte aktuellt för regeringen att ta ytterligare initiativ för att märka fisk. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ252 (S) och MJ274 (KD) yrkande 5 lämnas utan ytterligare åtgärd.

EU-lagstiftningen ställer krav på märkning av genmodifierade organismer, GMO. Syftet är att man som konsument, genom tydlig märkning, ska ha möjlighet att göra ett medvetet val mellan genetiskt modifierade produkter och konventionella produkter. Alla produkter som består av, innehåller eller har framställts av GMO ska märkas. Även livsmedel som är framställda av GMO men som genom olika processer inte längre innehåller något dna från en GMO ska märkas, t.ex. tomatpuré, majsstärkelse och rapsolja. Enzymer, aminosyror och vitaminer framställda av s.k. genetiskt modifierade mikroorganismer, GMM, och där inget sådant material finns i slutprodukten, behöver inte märkas. Livsmedel som av tekniska skäl tillförts små mängder GMO oavsiktligt behöver inte märkas. Konventionell majs som mals i en kvarn där det också har malts genetiskt modifierad majs kan t.ex. oavsiktligt tillföras små mängder GMO från den genetiskt modifierade majsen. Högst 0,9 % av råvaran får vara GMO, utan att produkten behöver märkas. En förutsättning är att den GMO som oavsiktligt hamnat i produkten är riskbedömd och godkänd. Icke godkänd GMO får inte förekomma i en produkt. Kött, mjölk och ägg från djur som har utfodrats med genetiskt modifierat foder är inte genetiskt modifierade produkter och behöver därför inte märkas.

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson har i svar på en skriftlig fråga (2010/11:21) den 2 november 2010 om märkning av kött från djur som fått GMO-fritt foder anför t bl.a. följande.

Som landsbygdsminister tycker jag att det är mycket viktigt att konsumenterna har tillgång till ett rikt utbud av säkra och sunda kvalitetslivsmedel som ska vara märkta på ett sätt som ger relevant information och inte är vilseledande. När det gäller märkning av livsmedel finns det i allmänhet inte något skäl att informera om vad som inte ingår i ett livsmedel. Det är vilseledande att påstå att ett livsmedel är "fritt från ..." eller "utan ..." om alla liknande livsmedel har liknande egenskaper. Ett undantag från principen är bland annat livsmedel för särskilda näringsändamål, t.ex. vissa glutenfria livsmedel. Man bör vidare hålla i minnet att detta inte är fråga om GMO-livsmedel utan foder som använts i framställningen av livsmedlet. Praxis i all livsmedelshandling är att inte märka ut foder ingredienser på livsmedel utom i vissa fall där fodret har effekt på livsmedlet t.ex. majssocker. Mot den bakgrunden avser regeringen inte att verka för märkning av livsmedel från djur som inte har ätit GMO-foder.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Landsbygdsdepartementet skulle det innebära stora praktiska svårigheter att inte ha ett sådant undantag som tillåter att högst 0,9 % av råvaran får vara tillåten, oavsiktlig GMO utan att den behöver märkas. För de konsumenter som efterfrågar produkter

utan GMO kan ekologiska livsmedel vara ett alternativ. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ267 (MP) yrkande 4 och MJ272 (KD) yrkande 5 lämnas utan ytterligare åtgärd.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Hantering av björnkött, punkt 4 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyyri Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ417 och avslår motion 2010/11:MJ396.

Ställningstagande

En ökad björnstam och högre avskjutning kräver nya sätt att ta till vara björnen på ett effektivt och säkert sätt. Informationsbrist och tolkningsmissar av lagen och dålig samordning mellan myndigheter leder till förstört björnkött och kan förvandla björnjakten till en dyr affär för jägaren och livsmedelsproducenterna. Björnen måste enligt lagen ha pälsen kvar när den kommer till slakteriet, annars kan den inte säljas. Det har hänt vid ett flertal tillfällen att björnar blivit fel behandlade och köttet förstört. Det är inte jägarens fel, utan beror på kunskapsbrister i allmänhet, inte minst hos Livsmedelsverket, Jordbruksverket och länsstyrelsens kontrollanter. Kedjan från skjutna björnar till livsmedel har blivit så lång att det inte går att hantera detta med nuvarande stelbenthet från de berörda myndigheterna. Det borde vara möjligt att en myndighet får huvudansvaret och att en första besiktning av björnen får ske på godkänt slakteri i kylrum. Det anförda bör ges regeringen till känna.

2. Utredning om grundvatten, punkt 5 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11: MJ384.

Ställningstagande

Ett av de svenska miljömålen är att det ska finnas grundvatten av god kvalitet i hela landet. Emellertid finns det problem i delar av landet, och det gäller de kustnära områdena och i olika skärgårdsområden där tillgången kan vara knapp. Genom slarv och okunskap har många fastighetsägare tagit ut mer vatten än vad det lokala grundvattnet tålt och fått en saltvatteninträngning och därmed förlorat sin färskvattenkälla för en längre eller kortare tid. Det bör utredas vad ett ökande uttag av grundvatten, särskilt i de kustnära områdena och skärgårdarna, kan få för konsekvenser för att stärka skyddet av denna viktiga resurs. Det anförda bör ges regeringen till känna.

3. Förbud mot transfetter i livsmedel, punkt 8 (M, FP, C, KD)

av Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjalmered (M), Rune Wikström (M), Anita Brodén (FP), Per Åsling (C), Åsa Coenraads (M), Irene Oskarsson (KD) och Linda Andersson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ232 yrkande 2 och 2010/11: MJ323 i denna del.

Ställningstagande

År 2004 införde man i Danmark nationella regler som innebär att innehållet av transfettsyror i matfetter begränsas till högst 2 % av totalfettet. Sverige har, liksom övriga EU-länder utom Danmark, valt en annan väg än lagstiftning för att minska mängden transfetter i livsmedel. Livsmedelsverket har haft en dialog med livsmedelsindustrin. Sedan mitten av 1990-talet har mängden transfett i svenska livsmedel sjunkit betydligt, och det är numera ovanligt med höga halter i livsmedel. Enligt Landsbyggsdepartementet har de åtgärder som vidtagits i Sverige på frivillig väg i stort sett

haft samma effekt som de tvingande åtgärder som Danmark har vidtagit. Livsmedelsverket har konstaterat att befolkningen i Sverige ligger bra till i ett internationellt perspektiv då större delen av befolkningen bedöms ha ett intag av industriellt härdade fetter som ligger under 1 energiprocent, vilket är i linje med WHO:s rekommendationer. Livsmedelsverket anser därför att en lagstiftning inte behövs. Vidare bör de fortsatta förhandlingarna om förslaget till ny förordning inom EU om livsmedelsinformation till konsument avvaktas då dessa även innefattar märkning av transfetter. Med rådande förutsättningar framstår en nationell lagstiftning som helt obehövlig eftersom vi i Sverige nått samma resultat som lagstiftande länder samt att frågan nu är föremål för behandling inom EU. Mot bakgrund av det anförda föreslår vi att motionerna MJ232 (MP) yrkande 2 och MJ323 (S) (delvis) lämnas utan vidare åtgärd.

4. Reglering av transfetter inom EU, punkt 9 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11: MJ232 yrkande 1.

Ställningstagande

Nordiska rådet beslutade i Helsingfors 2008, på förslag från medborgar- och konsumentutskottet, att övriga nordiska länder skulle följa Danmarks exempel och begränsa innehållet till högst 2 gram industriellt framställda transfettsyror per 100 gram fett i maten. Sverige bör, tillsammans med övriga nordiska länder på EU-nivå, driva på för att förbjuda användningen av industriellt framställda transfetter i livsmedel. Det anförda bör ges regeringen till känna.

5. Azofärger, punkt 10 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ296 yrkande 2.

Ställningstagande

Syntetiska ämnen är vanligt som livsmedelstillsatser. En sådan vanlig tillsats är s.k. azofärger som finns i godis, bakverk, läsk, juice, kaviar m.m. Sådana ämnen kan ge upphov till allergiska reaktioner och beteendestörningar. Vi anser att dessa färger bör förbjudas och frågan bör även drivas i EU. Förbudet bör även på sikt utvidgas till att gälla fler tillsatser som är skadliga för hälsa eller miljö. Det anförda bör ges regeringen till känna.

6. Energidrycker, punkt 11 (MP, V)

av Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ231 yrkande 1 och avslår motion 2010/11:MJ242.

Ställningstagande

På senare tid har det blivit allt vanligare att både barn och vuxna dricker energidrycker. De flesta är utan vetskap om vad vissa av dessa innehåller. Energidrycker med taurin och koffein uppfattas av fler och fler som ett samhällsproblem. Äldre- och folkhälsoministern har tidigare hänvisat till att man inte säkert kan påvisa vilka risker energidrycker har, men bevisbördan borde vara omvänd. Det behövs forskning som redovisar hälsokonsekvenser av energidrycker innehållande koffein och taurin både på kort och lång sikt, likaså i kombination med andra ämnen, t.ex. alkohol. Medan vi väntar på mer forskning så riskeras barns och ungdomars hälsa. Regeringen borde i stället följa försiktighetsprincipen. Det är bättre att införa åldersgräns i avvaktan på klarare forskningsläge. Det anförda bör ges regeringen till känna.

7. Obligatorisk ursprungsmärkning av kött, punkt 13 (S, MP, V)

av Matilda Erngrans (S), Johan Lofstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:MJ295 yrkande 2 och 2010/11:MJ356 yrkande 39 i denna del.

Ställningstagande

För att konsumenterna ska kunna göra medvetna val behövs en obligatorisk ursprungsmärkning av kött. I dag ska allt nötkött vara märkt med ursprungsland, men för andra djurslag finns inga sådana krav. Det finns heller inga krav på att ursprungsland ska redovisas för kött som serveras på restaurang. EU-parlamentet röstade i våras för att allt kött ska märkas med var djuret är fött, uppfött och slaktat, att det ska framgå om djuret slaktats utan bedövning och att sammansatta produkter som korv ska ursprungsmärkas. Regeringens hållning har missgynnat både de konsumenterna som vill kunna göra medvetna val och de producenter som vill kunna använda hårdare djurskyddskrav som en konkurrensfördel. Vi vill att allt kött inom EU ska ursprungsmärkas. Det anförda bör ges regeringen till känna.

8. Obligatorisk ursprungsmärkning av fisk och mjölkprodukter, punkt 14 (MP, V)

av Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ356 yrkande 39 i denna del.

Ställningstagande

EU-parlamentet röstade för en ursprungsmärkning av fisk och mjölkprodukter och även en sådan ursprungsmärkning bör införas inom EU. Det anförda bör ges regeringen till känna.

9. Märkning av transfetter, punkt 15 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11: MJ232 yrkande 3.

Ställningstagande

Kundinformationen i fråga om transfetter måste förbättras. I dag deklareraras enbart delvis härdat fett på produkter i handeln utan att man är skyldig att ange härdningsgrad eller andel transfetter i det härdade fettet. Med tanke på de risker som transfetter innebär för konsumenten måste dessa tydligt deklarerars på förpackningen. Det anförda bör ges regeringen till känna.

10. Märkning av palmolja, punkt 16 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11: MJ323 i denna del.

Ställningstagande

I dag skövlas stora arealer regnskog för att ge plats åt palmodlingar. Oljan som utvinns används sedan som vegetabilisk olja i t.ex. kakor, chips, hudlotion m.m. För att minska vår klimatpåverkan och förstörelsen av unika biotoper genom skövling av regnskog bör konsumenterna ha möjlighet att välja bort produkter med just palmolja. Sverige bör införa krav på märkning av vilken typ av vegetabilisk olja produkterna innehåller. Det anförda bör ges regeringen till känna.

11. Märkning av GMO, punkt 19 (MP, V)

av Kew Nordqvist (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ267 yrkande 4 och avslår motion 2010/11:MJ272 yrkande 5.

Ställningstagande

Det behövs en tydlig märkning av all inblandning av GMO i såväl konsumentprodukter som foder. Även kött där djuren ätit foder med GMO-innehåll måste märkas för att konsumenterna ska kunna göra ett medvetet val. Det är viktigt att märkningsplikten inte kan tolkas godtyckligt. Grundprincipen i EU-lagstiftningen (EG 1829/2003 artikel 12) är att all inblandning av GMO-material i princip är märkningspliktig. Denna princip bör få fullt genomslag och inte undvikas med tröskelvärden eller liknande. Det anförda bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:U269 av Lars Gustafsson (KD):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagar och regler i större utsträckning anpassas med hänsyn till mindre livsmedelsföretag.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att för ”nollskalig” livsmedelsförsäljning bör samma regler tillämpas som för konsumtion i det egna hushållet.

2010/11:MJ231 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot försäljning av energidrycker som innehåller koffein och taurin till barn och ungdomar under 18 år.

2010/11:MJ232 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige, tillsammans med övriga nordiska länder, på EU-nivå ska driva på för att förbjuda användningen av industriellt framställda transfetter i livsmedel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör följa det danska exemplet och förbjuda användningen av industriellt framställda transfetter i livsmedel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ett förtydligande av lagstiftningen om konsumentinformation på livsmedelsförpackningar så länge det är tillåtet med transfetter i livsmedel.

2010/11:MJ239 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ställa högre krav på handeln när det gäller ursprungsmärkning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mat som köps in av svenska offentliga inrättningar ska uppfylla kraven i svensk lagstiftning.

2010/11:MJ241 av Lars Tysklind (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över Livsmedelsverkets uppdrag vad gäller kostråd.

2010/11: MJ242 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot försäljning av energidrycker som innehåller koffein och taurin till barn under 15 år.

2010/11: MJ252 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till ett miljömärkningssystem för hotade fiskarter.

2010/11: MJ255 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över regelverket för kosttillskott.

2010/11: MJ267 av Tina Ehn m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla produkter med inblandning av genmodifierade grödor, inklusive kött från djur som ätit GMO-foder, måste märkas tydligt.

2010/11: MJ270 av Karin Enström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en flytt av livsmedelsinspektionen från kommunnivå till länsstyrelsenivå.

2010/11: MJ272 av Anders Sellström (KD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att märkning av genmodifierade varor ska vara obligatoriskt för alla livsmedel.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en frivillig europeisk märkning av matens klimatpåverkan där såväl produktionsmetoder och lagring som transporter ingår.

2010/11: MJ274 av Caroline Szyber (KD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de gemensamma EU-regler om ursprungsmärkning som finns ska efterlevas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera kraven på märkning med ett krav på att ange fiskens hotbild i det område där den fiskats.

2010/11:MJ295 av Jens Holm m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning av allt kött.

2010/11:MJ296 av Jens Holm m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot farliga tillsatser i livsmedel.

2010/11:MJ300 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kravet på restaurangägare att tillhandahålla toaletter även ska gälla ägare till livsmedelsaffärer.

2010/11:MJ302 av Catharina Bråkenhielm (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning av matvaror som säljs i Sverige.

2010/11:MJ320 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett system med obligatorisk ursprungsmärkning av livsmedel.

2010/11:MJ322 av Bo Bernhardsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en obligatorisk ursprungsmärkning.

2010/11:MJ323 av Jörgen Hellman och Christina Zedell (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen tar initiativ till en lagstiftning som reglerar användningen av transfetter i matvaror och märkning av produkter som innehåller palmolja.

2010/11:MJ356 av Helena Leander m.fl. (MP):

39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning av animaliska produkter.

2010/11:MJ384 av Anders Ygeman (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om grundvatten.

2010/11: MJ396 av Krister Hammarbergh och Saila Quicklund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över regelverket för slakterier som tar emot björnkött i syfte att förenkla den administrativa regelbördan.

2010/11: MJ408 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla reglerna för försäljning av vildsvinsprodukter.

2010/11: MJ415 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att påskynda översynen av de regelverk som påverkar småskaliga livsmedelsförädlare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att införa någon form av övergångssystem för nystartade livsmedelsverksamheter.

2010/11: MJ417 av Isak From (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en snabb hantering och en fungerande samordning mellan berörda myndigheter så att björnkött från Sverige åter kan komma ut på marknaden.

2010/11: MJ418 av Jan-Evert Rådström och Magdalena Andersson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av regelverket som styr småskalig slakt och hemslakt.